

Proiect de cercetare stiintifica cu tema: **UNIFORMIZAREA PRACTICII JUDICIARE SI ARMONIZAREA CU JURISPRUDENTA CEDO, IMPERATIV AL INFAPTUIRII JUSTITIEI. PROPUNERI LEGISLATIVE PRIVIND ASIGURAREA UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE**

Contractul de finantare nr. 860/19.01.2009

Echipa de cercetare:

Conf. univ. dr. MIHAI ADRIAN HOTCA – director;

Conf. univ. dr. DAN LUPAȘCU – membru;

Lect. univ. dr. BEATRICE ONICA-JARKA – membru;

Lect. univ. dr. MIRCEA DAMASCHIN – membru;

Lect. univ. drd. ENE-DINU CORNELIA – membru.

OBIECTUL CERCETARII

OBIECTUL CERCETARII IL CONSTITUIE ELABORAREA UNEI AMPLE LUCRARI CARE VA ANALIZA: REGLEMENTAREA NATIONALA, EUROPEANA SI STRAINA CU PRIVIRE LA ROLUL JURISPRUDENTEI IN CADRUL IZVOARELOR DREPTULUI; IDENTIFICAREA CAUZELOR JURISPRUDENTEI NEUNITARE; ARMONIZAREA LEGISLATIEI ROMANESTI CU JURISPRUDENTA CEDO; REFORMAREA RECURSULUI IN INTERESUL LEGII SI A RECURSULUI; EXTINDEREA SFEREI SUBIECTELOR CARE AU CALITATE PROCESUALA PENTRU SESIZAREA SECTIILOR UNITE ALE INSTANTEI SUPREME. PROIECTUL DE CERCETARE URMARESTE SA EVIDENTIEZE NECESITATEA UNEI REGLEMENTARI CORESPUNZATOARE IN MATERIA RECURSULUI IN INTERESUL LEGII SI A ALTOR INSTRUMENTE JURIDICE (DE PILDA RECURSUL) DE UNIFORMIZARE A PRACTICII JUDICIARE, AVAND IN VEDERE FAPTUL CA LEGIUITORUL NU S-A PREOCUPT DE REGLEMETAREA ADECVATA A ACESTEI MATERII, IAR PRACTICA INSTANTELOR ESTE NEUNITARA, AFECTAND PREDICTIBILITATEA ACTULUI DE JUSTITIE SI CONDUCAND LA NEINCREDEREA JUSTITIABILOR IN SISTEMUL JUDICIAR. PRIN ACTIVITATEA DE CERCETARE PROPUSA INTENTIONAM SA ADUCEM O CONTRIBUTIE SEMNIFICATIVA LA CREAREA UNUI CADRU JURIDIC CARE SA IMPUNA UNIFORMIZAREA JURISPRUDENTEI. IN ACEST SENS, DUPA CE VOM ANALIZA STADIUL CUNOASTERII, INCLUSIV SUB ASPECTUL CAUZELOR JURISPRUDENTEI NEUNITARE, SI SINTETIZA CONTINUTUL REGLEMENTARII ACTUALE, VOM FACE PROPUNERI LEGISLATIVE CORESPUNZATOARE, ASTFEL INCAT ACEASTA MATERIE SA BENEFICIEZE DE UN CADRU JURIDIC ADECVAT. ECHIPA DE CERCETARE ISI PROPUNE, IN PREMIERA PENTRU TARA NOASTRA, SA ANALIZEZE SI PREZINTE NIVELUL CUNOASTERII, NATIONALE SI INTERNATIONALE, IN MATERIA INSTRUMENTELOR JURIDICE CE POT FI UTILIZATE PENTRU SOLUTIONAREA UNITARA A PROBLEMELOR DE DREPT CU CARE SE CONFRUNTA INSTANTELE JUDECATORESTI. SUBIECTUL PROPUIS ESTE DE MARE ACTUALITATE, EL FIGURAND DE MULTE ORI PE LISTA CRITICILOR ADUSE SISTEMULUI JUDICIAR ROMAN, CU EFECTE NEGATIVE ASUPRA INFAPTUIRII JUSTITIEI IN ROMANIA. PROIECTUL DE CERCETARE SE OCUPA ATAT REEVALUAREA REGLEMENTARII EXISTENTE, CAT SI DE PROPUNERI DE LEGE FERENDA CONCRETE.

Obiective stiintifice

Tema de cercetare propusa urmareste, in premiera pentru tara noastra, sa cerceteze rolul practicii judiciare in materia izvoarelor dreptului si sa identifice carentele pe care reglementarea actuala le prezinta. Prin acest proiect de cercetare dorim sa prezentam si sa analizam critic legislatia romaneasca in materie, nomele europene si cele ale unor state in care precedentul judiciar este izovor de drept (SUA si Marea Britanie) in vederea preluarii anumitor idei, pe care le consideram potrivite pentru increderea in actul de justitie, si anume: obligativitatea precedentului judiciar (cu indeplinirea anumitor conditii) si predictibilitatea solutiilor jurisprudentiale. In ceea ce priveste precedentul judiciar, avem in vedere

introducerea selectiva a obligativitatii, respectiv numai in ceea ce priveste jurisprudenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie si a Curtii Europene a Drepturilor Omului.

In ceea ce priveste instrumentele care pot contribui la atingerea scopului urmarit, vom analiza posibilitatea si vom propune, alaturi de recursul in interesul legii, includerea printre mijloacele juridice menite sa asigure unitatea jurisprudentei și calea de atac a recursului, cale de atac care se impune a fi reformata, astfel incat ea sa aiba ca obiect exclusiv rezolvarea unor probleme de drept. De asemenea, pentru asigurarea unei jurisprudente unitare, vom propune o reglementare care sa stabileasca o competenta exclusiva in materia recursului in favoarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie. Alte masuri preconizate au in vedere instituirea obligativitatii pregatirii dosarului pentru instanta de recurs la instanta a carei hotarare se ataca, precum si reglementarea recursului incident și a recursului provocat. Un alt element de noutate propus, avand in vedere sfera problemelor ce pot forma obiectul recursului, este obligativitatea redactarii cererii de recurs, precum si a sustinerii recursului numai prin avocat sau consilier juridic, încercandu-se astfel evitarea introducerii unor recursuri in mod abuziv, în scop de sicana sau de tergiversare. Totodata, consideram ca se impune reintroducerea procedurii de filtrare a recursurilor, ca principala modalitate in care in statele membre ale Uniunii Europene (precum si alte state, de pilda, SUA sau CEDO) incearca degrevarea instantei supreme.

Originalitatea demersului cognitiv consta in prezentarea stadiului cunoasterii si a solutiilor nationale si straine, precum si identificarea problemelor existente in prezent cu privire la lipsa de coerenta a practicii judiciare si sub aspectul predictibilitatii actului de justitie. Vor fi desfasurate activitati de selectare, sintetizare, adnotare si comentare a principalelor solutii jurisprudente pronuntate de Inalta Curte de Casatie si Justitie referitor la probleme de drept solutionate diferit. La nivelul instantei supreme, practica judiciara examinata va cuprinde deciziile pronuntate de Inalta Curte de Casatie si Justitie in cadrul Sectiilor Unite si in cadrul celorlalte sectii. Sunt vizate prin prezentul proiect si situatiile in care instanta suprema poate reveni asupra propriei jurisprudente, existand in acest sens mai multe cazuri. Un asemenea caz il constituie cel in care a fost rezolvata problema imobilelor nationalizate. In aceasta chestiune, instanta suprema a revenit in anul 1997 asupra unei decizii pronuntate in anul 1995. De asemenea, vor fi examinate stiintific hotararile CEDO de condamnare a Romaniei, cat si unele hotarari prin care s-a constatat derularea unor procese prin incalcarea drepturilor si libertatilor prevazute in Conventia Europeana a Drepturilor Omului si Libertatilor Fundamenale in alte state. Vor fi prezentate si analizate si solutiile jurisprudente similare sau contrare, in vederea identificarii erorilor de rationament juridic, stiut fiind faptul ca inclusiv CEDO a revenit in anumite cazuri asupra propriei jurisprudente.

Metodologia cercetarii

Proiectul de cercetare se axeaza pe cercetarea fundamentala exploratorie efectuata individual si in echipa.

Fiind vorba de un proiect de cercetare stiintifica in domeniul dreptului, care impune analiza literaturii de specialitate, a legislatiei si a conditiilor ce determina adoptarea acesteia, precum si a efectelor pe care le produce transpunerea in practica a actelor normative adoptate, suntem in prezenta unui demers care nu necesita aparatura de laborator ori efectuarea de experimente.

In raport de obiectivele propuse sunt necesare activitati de cercetare menite sa prezinte stadiul actual al cunoasterii si sa identifice cauzele jurisprudentei neunitare, pentru a propune instrumente juridice care sa ajute la avansarea unor propuneri concrete pentru asigurarea transpunerii in practica a mijloacelor juridice necesare. In acest sens, eforturile de documentare vor viza urmatoarele directii: jurisprudenta in materia recursurilor in interesul legii si alte hotarari relevante; jurisprudenta relevanta pentru domeniul temei apartinand Curtii Europene a Drepturilor Omului; legislatia nationala; legislatia comunitara; elemente de drept comparat.

Metodologia de cercetare are urmatoarele etape: 1. strangerea documentatiei existente (constand in legislatie, lucrari si hotarari judecatoresti publicate in diferite surse bibliografice, cum ar fi reviste de specialitate si alte lucrari din domeniu; 2. analiza critica a informatiilor obtinute; 3. identificarea problemelor de drept existente; 4. prezentarea solutiilor avansate si propuneri de lege ferenda, concretizate intr-un proiect de act normativ; 5. elaborarea unei bibliografii complexe, nationale si internationale, formata din lucrari ale doctrinei pentru fiecare institutie vizata (tratate, cursuri, monografii, articole de specialitate, legislatie).

In considerarea acestor activitati, echipa de cercetare este formata din cadre didactice universitare, specializate in domeniul stiintelor juridice, respectiv practicieni ai dreptului (magistrati si avocati). Membrii echipei de cercetare au fost selectati astfel incat sa existe un echilibru intre cele trei stadii in care se pot afla cercetatorii, respectiv director de proiect, cercetatori cu experienta si cercetatori in formare.

Atingerea obiectivelor propuse se va face prin activitatea de documentare realizata prin infrastructura de cercetare proprie sau a institutiilor partenere (accesul la baze de date legislative, biblioteci), prin participarea la conferinte internationale, documentare la sediul CEDO si prin consultarea celor mai noi publicatii straine in domeniu. Dupa documentare va fi efectuata centralizarea datelor obtinute, elaborarea teoriilor de lucru si stabilirea criteriilor comune de analiza. Vor fi organizate intalniri de lucru lunare pentru a stabili evolutia activitatii fiecarui membru al echipei, dificultatile intampinate pentru optimizarea cercetarii si incadrarea in termenul stabilit.

Avand in vedere cele de mai sus, apreciem ca metodologia de lucru propusa este in concordanta cu obiectivele proiectului.